

VI SKAL STILLE KRAV OM FOSSILFRI BYGGEPLADSER I DANMARK

Af Casper Arnsbo Poulsen og Gunde Odgaard (BAT)

Grønne byggepladser med kraftig reduktion af CO₂-udslip og luftforurening er på vej frem, men vi har brug for at sætte turbo på udviklingen, så vi får endnu flere grønne og sunde byggepladser. Det kalder på nationale krav der understøtter den grønne omstilling i bygge og anlægsbranchen. Fossilfri byggepladser er en del af løsningen.

HVORDAN FREMMER VI FOSSILFRIBYGGELADSER I DANMARK

Lad os starte med at følge klimapartnerskabets anbefaling om, at offentlige bygherrer skal gøre brug af grønnere alternativer, hvis det er muligt. Det vil sætte turbo på udviklingen med grønne byggepladser i Danmark. I Regeringens udspil: *Strategi for bæredygtigt byggeri*, fra d. 9. december finder vi dog også i indsatsområde nummer 1, overskriften *fremme af fossilfrie byggepladser*. Men der er ingen bud på hvordan, eller måltal som kunne sætte et højere ambitionsniveau for den danske byggebranche.

Derfor er det positivt, at nogle storbyer har vist vejen frem. Det gælder for eksempel Oslo og København. Begge byer har et mål om at være CO₂-neutrale i 2025, mens Oslo vil have fossilfrie byggepladser senest i 2025. Også i Sverige og i andre europæiske lande er der krav om at bruge biodiesel og batteri- og eldrevne maskiner og udstyr på byggepladserne.

HVORFOR SKAL VI KIGGE MOD VORES NORSKE VENNER?

Det er der flere grunde til. Lad os starte med en kort historie om Norges største entreprenør, Veidekke, med 8200 ansatte. Veidekke har i 2018 omlagt deres produktion til biobrændstoffer. De betyder bl.a., at de har revideret deres indkøbspolitik, og at de i dag ikke blot har udfaset diesel, men også indkøber flere elektriske maskiner end tidligere. Det gør deres maskinpark grønnere, sundere og mere konkurrencedygtig. Det er en medvirkende årsag til en omsætning på 27 mia. kr. i 2019. Når de store går foran, følger de mindre med – det skaber et grønnere marked og sænker prisen på bl.a. biodiesel. Kort sagt, så fungerer Oslo's grønne udbudsstrategi efter hensigten.

Det er dog ikke uden udfordringer. Der er en risiko forbundet med indkøb, særligt dem der er relateret til "cutting-edge zero emissions teknologi", samt øgede udgifter til det større forbrug af strøm. En udfordring er også de øgede krav til strømforsyningen/kapaciteten, der kommer med fossilfrie byggepladser. Derfor bør Danmark kigge mod Norge, når vi beslutter os for at hoppe på denne del af den grønne bølge.

HVAD ER MULIGT I DAG?

I dag er det muligt bruge biodiesel som HVO (Hydrotreated Vegetable Oil), hvor CO₂-udslippet er op til 90 pct. mindre og 30 pct. mindre udledning af kvælstofoxider. El- og batteridrevne maskiner med vedvarende energikilder er helt CO₂-neutrale og fjerner hele kvælstofudledning, og som tiden går vil flere og flere større anlægsmaskiner blive produceret som batteri- og eldrevne. Alle på en byggeplads ved også, at elektriske maskiner er mere støvsvage end dem der er brændstofdrevne, hvilket er et stort plus for arbejdsmiljøet og omgivelserne i øvrigt.

Et pilotprojekt i København sidste år med udskiftning af elkabler langs og omkring Strøget gav mange sundhedsgevinster. Grave- og anlægsarbejdet med to tonstunge maskiner kunne endda gøres hurtigere færdigt, da det var muligt at arbejde om aftenen og natten pga. lydsvage eldrevne maskiner.

HVAD HOLDER OS SÅ TILBAGE?

Markedet for batteri- og eldrevne anlægsmaskiner er i vækst, men prisen er ofte op til det dobbelte i forhold til dieseldrevne maskiner. Samtidig er HVO dyrere end almindelig diesel. Listepriisen hos benzin- og olieselskaberne er ca. 5 kr. dyrere pr. liter. Derfor ser vi i dag en finansiel barriere hos bygherrerne, når de udbyder et projekt med krav om fossil- og emissionsfri byggeplads, da det måske bliver 4-5 pct. dyrere.

Det vil være ærgerligt, hvis en forholdsvis lille finansiel barriere skal forsinke udviklingen mod grønnere og sundere byggepladser. Derfor anbefaler BAT, at der som supplement til kravet om fossilfrie byggepladser, etableres en pulje til offentlige byggerier, så offentlige bygherrer hurtigt, kan komme i gang med at stille krav. Denne pulje kan dække bygherrernes merudgifter ved omlægning til fossilfrie energikilder til maskiner og udstyr.

NATIONALE MÅLTAL FOR FOSSILFRIE BYGGEPLADSER

BAT mener, at der bør sættes nationale mål om fossilfrie byggepladser. Oslo kommune har vist, at en grøn udbudsstrategi har medvirket til effektiv grøn omstilling. Nordmændenes vilje har banet vejen for et styrket arbejdsmiljø og medvirket til indfrielse af Norges klimamål.

Et eventuelt kommende måltal bør dog aftales med byggeriets parter som led i implementeringen af klimapartnerskabernes anbefalinger og den danske klimalov.